

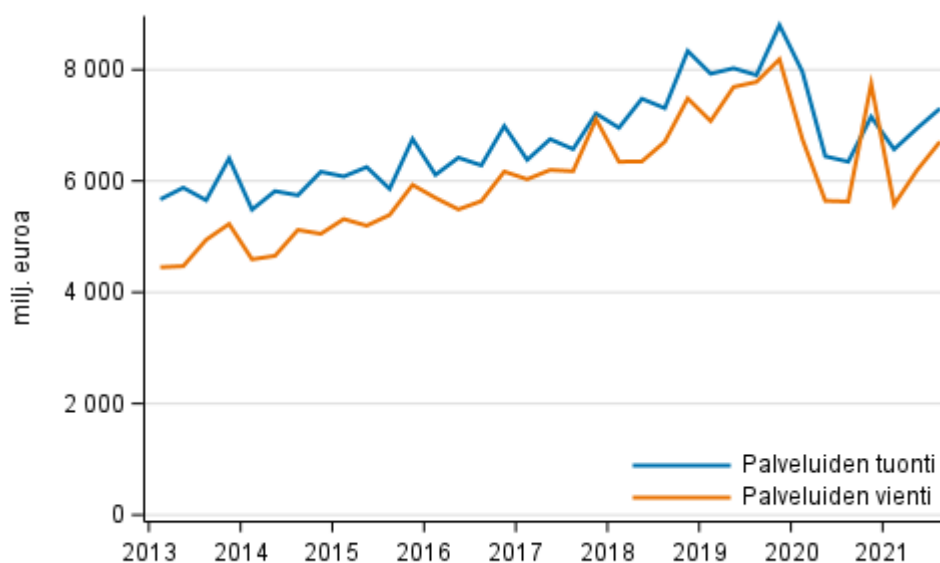
Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa

2021, 3. neljännes

Vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä tavaravienti kasvoi ohi pandemiaa edeltäneestä tasosta, mutta palveluvienti ei

Kuluneen vuoden kolmannella neljänneksellä ulkomaankauppa jatkoi kasvuaan. Yhteenlaskettu tavara- ja palveluvienti kasvoi jopa 5,0 miljardin euron verran suhteessa vuoden 2020 kolmanteen neljännekseen, kun taas tavara- ja palvelutuonti kasvoi 4,1 miljardin euron verran. Nykyisten tietojen valossa kasvu oli jopa korkeampi kuluneella neljänneksellä kuin vuoden 2021 toisella neljänneksellä, jolloin vienti ja tuonti kasvoivat vastaavasti 3,4 miljardin ja 3,5 miljardin euron verran. Vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä vienti oli toipunut jopa siinä määrin, että tavara- ja palveluviennin yhteenlaskettu arvo oli 1,6 miljardia euroa korkeampi kuin vuoden 2019 kolmannella neljänneksellä. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilastosta, joka on osa [maksutasetta](#).

Kuvio 1. Palveluiden tuonti ja vienti neljännesvuosittain

Tavaraviennin ja toisaalta palveluviennin tilanne ei kuitenkaan vuoden 2021 kolmannella vuosineljänneksellä ollut aivan samanlainen. Tavaraviennin arvo kasvoi suhteessa edellisvuoden vastaavaan neljännekseen vajaa 4,0 miljardia euroa ja suhteessa kahden vuoden takaiseen tilanteeseen 2,7 miljardia euroa. Tavaraviennin kasvu oli siis niin voimakasta, ettei tavaravienti pelkästään palautunut pandemiaa edeltäneelle tasolleen vaan jopa meni yli siitä. Tilanteen erikoisuudesta kertoo jotain sekin, että tavaraviennin taso oli maksutaseen vuodesta 2006 alkavan aikasarjan mukaan tätä korkeampi viimeksi vuoden 2008 toisella neljänneksellä.

Vaikka palveluviennin taso kohentuikin edellisvuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna 1,1 miljardin euron verran, sen arvosta toisaalta puuttui toissavuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna myös 1,1 miljardia euroa. Palveluviennin palautuminen jäi siis tietyssä mielessä puolitiehen.

Tavara- ja palvelutuonnin kehitys ei ole sekään aivan vastaavaa kuin viennissä. Vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä tavaratuonti oli edellisvuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna vajaa 3,2 miljardia euroa suurempi ja toissavuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna vajaa 1,6 miljardia euroa suurempi. Tavaraviennin lailla myös tavaratuonti siis palautui ja meni ohi pandemiaa edeltäneestä tasosta, mutta vähemmissä määrin.

Palvelutuonti vuorostaan kasvoi kuluneella neljänneksellä vajaan 1,0 miljardin euron verran suhteessa vuoden 2020 kolmanteen neljännekseen. Verrattuna vuoden 2019 vastaavaan neljännekseen palvelutuonti taas vähentyi 0,6 miljardin euron verran. Palvelutuonnin taso oli siis jossain määrin palveluvientiä lähempänä vuoden 2019 kolmannen neljänneksen tasoa.

Kuljetus- ja matkailupalvelut edelleen palveluiden ulkomaankaupan heikommen kehityksen taustalla

Kuten jo aiempien vuosineljännesten ja niitä koskevien julkistusten kohdalla on todettu, myös vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä erityisesti kuljetuspalveluiden ja matkailun heikko kehitys selittää palveluiden ulkomaankaupan alemmaa tasoa.

Kuljetus- ja matkailupalvelujen yhteenlaskettu vienti kasvoi kuluneella neljänneksellä vajaan 0,3 miljardin euron verran vuoden 2020 kolmanteen neljännekseen verrattuna. Jonkinasteista toipumista siis tapahtui, mutta vuorostaan vuoden 2019 kolmanteen neljännekseen verrattuna kuljetus- ja matkailupalveluiden viennin arvo oli edelleen 1,3 miljardia euroa vähäisempi. Toisin sanoen kuljetus- ja matkailupalveluiden viennin arvo oli kuluneella neljänneksellä vain 45 prosenttia kahden vuoden takaisesta arvostaan.

Kuljetus- ja matkailupalveluiden tuonnissa tilanne oli samansuuntainen. Vuodentakaiseen verrattuna niiden yhteenlaskettu arvo kasvoi 0,4 miljardia euroa, mutta kahden vuoden takaiseen verrattuna tuonnin arvo vähentyi vajaa 1,2 miljardia euroa.

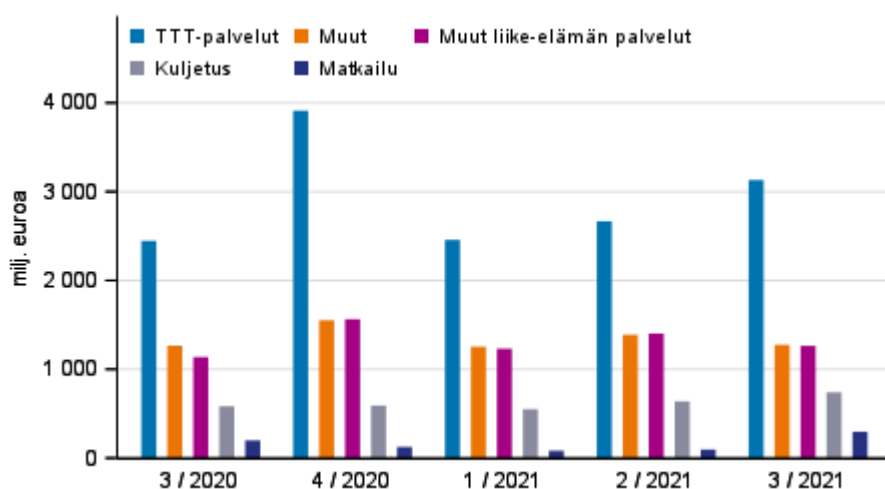
Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden vienti kasvoi jälleen kerran

Muun palveluviennin kohdalla kehitys oli kokonaisuudessaan suotuisampaa. Näiden palveluerien viennin suhteen kasvua kertyi vuoden 2020 kolmanteen neljännekseen verrattuna 0,8 miljardia euroa. Lisäksi kuljetus- ja matkailupalveluista poiketen muu palveluvienti myös kasvoi vuoden 2019 kolmanteen neljännekseen verrattuna 0,2 miljardin euron verran. Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden (TTT) viennin taso oli kuluneella neljänneksellä selvästi tavanomaista korkeampi, mikä selittää pitkälle positiivista kehitystä.

TTT-vienti oli myös vuoden 2020 viimeisen vuosineljänneksen palveluviennin korkean tason taustalla, joskin silloin sen arvo oli kuluneen neljänneksenkin arvoa suurempi. TTT-vienti oli vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä siis arvoltaan 3,1 miljardia euroa. Edellisvuoteen verrattuna palveluerä kasvoi

0,7 miljardin euron verran ja toissavuoteen verrattuna 0,4 miljardin euron verran. Vuoden 2019 kolmanteen neljännekseen verrattuna TTT-viennin kasvu kompensoikin muiden palveluerien heikompa kehitystä.

Kuvio 2. Palveluiden vienti palveluerittäin

Tuotannollisten palveluiden arvo laski kahden vuoden takaiseen verrattuna 0,1 miljardin euron verran ja palveluerän arvo oli myös vuoden 2020 kolmanteen neljännekseen verrattuna alhaisempi. Muiden liike-elämän palveluiden vienti oli arvoltaan vajaa 0,1 miljardia alempi kuin kaksi vuotta sitten, mutta toisaalta vuodentakaiseen verrattuna näitä palveluita vietiin Suomesta 0,1 miljardin euron verran enemmän. Vaikka näissä palveluerissä ei ollut vastaavaa kasvua kuin TTT-viennissä, niin toisaalta niiden alempi taso suhteessa aikaan ennen pandemiaa ei ollut myöskään vaikutukseltaan yhtä suurta kuin kuljetus- ja matkailupalveluiden supistuminen.

Jos kuljetus- ja matkailupalveluiden tuonti lasketaan pois, muiden palveluiden tuonti kasvoi kuluneella neljänneksellä vuoden 2020 kolmanteen neljännekseen verrattuna 0,5 miljardia euroa ja vuoden 2019 kolmanteen neljännekseen verrattuna vajaa 0,6 miljardia euroa. Toisin sanoen, mikäli kuljetuspalveluiden tuonti ja suomalaisten matkailu ulkomailla olisi ollut pandemiaa edeltäneellä tasollaan Suomen koko palvelutuonti olisi kasvanut kuluneella neljänneksellä toissavuoden kolmanteen neljännekseen verrattuna. Palvelutuonnin alempi taso johtui siis pitkälti nimenomaan kuljetus- ja matkailupalveluista. Sama huomio pätee toki myös palveluvienninkin kohdalla.

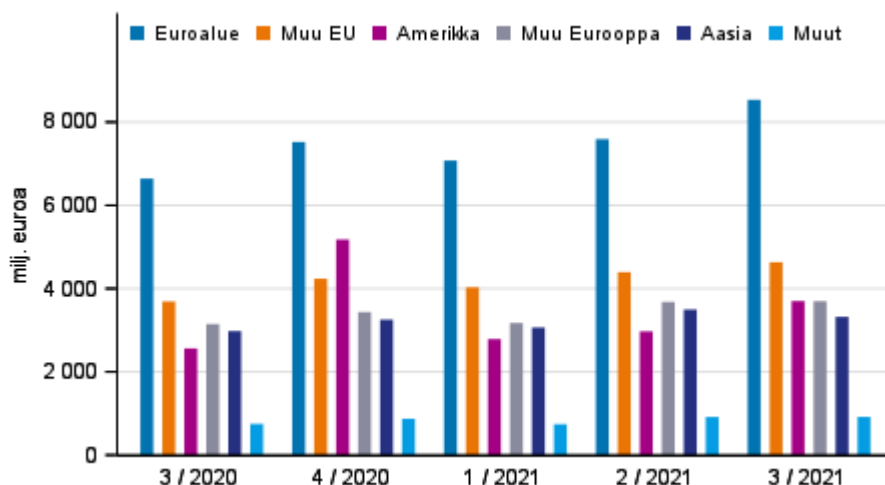
Palvelutuonnin kehitys ei ollut yhdenmukaista palveluviennin kanssa siinä suhteessa, että eri palveluerien tuonnin suhteen televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden kasvulla oli vähäisempi merkitys. Myös muiden palveluerien tuotteita on tuotu Suomeen enemmän kuin vuoden 2020 tai vuoden 2019 kolmannella neljänneksellä. TTT-tuonti kasvoi vuoden 2020 kolmanteen neljännekseen verrattuna vajaa 0,1 miljardia euroa, kun taas tuotannollisten palveluiden tuonti kasvoi 0,1 miljardia euroa. Eniten kasvoi muiden liike-elämän palveluiden tuonti vajaan 0,4 miljardin euron verran suhteessa edellisvuoden vastaavaan neljännekseen. Muut liike-elämän palvelut ovat perinteisesti olleet suurin yksittäinen palvelutuonnin erä. Mainitut palveluerät selittävät myös kasvua vuoden 2019 kolmanteen neljännekseen verrattuna.

Vienti erityisesti Eurooppaan ja Amerikkaan kasvanut edellisvuodesta

Yhteenlasketun tavara- ja palveluviennin arvo kasvoi siis vuoden 2020 kolmanteen vuosineljännekseen verrattuna noin viisi miljardia euroa kuluneella neljänneksellä. Kasvua tapahtui maantieteellisesti laajalla alueella siten, että vienti kaikkiin maanosiin kohentui vuodentakaiseen tilanteeseen nähden. Vienti Eurooppaan kasvoi absoluuttisesti mitattuna eniten 3,4 miljardin euron verran, mikä siis vastaa kahta kolmasosaa Suomen koko viennin kasvusta. Suhteellisesti eniten kasvoi vuorostaan vienti Amerikkaan 1,1 miljardin euron tai 44 prosentin verran suhteessa vuoden 2020 kolmanteen neljännekseen. Amerikan

reilun miljardin euron kasvu kattaa 23 prosenttia koko viennin kasvusta. Valtaosa kasvusta siis selittyy Euroopan ja Amerikan vientimarkkinoiden suotuisammalla kehityksellä.

Kuvio 3. Maksutaseen mukainen tavaroiden ja palveluiden vienti alueittain

Viennin kasvu ei kuitenkaan ollut sisällöltään täysin yhdenmukaista. Euroopassa kasvu johtui pääasiassa tavaraviennistä, joka kasvoi 3,0 miljardin euron verran, kun taas palveluvienti Eurooppaan kasvoi 0,4 miljardin euron verran. Palveluilla oli suurempi merkitys Amerikan vientimarkkinoiden kohdalla, jossa niiden vienti kasvoi vajaan 0,8 miljardin euron verran. Tavaraviennin arvo Amerikkaan kasvoi 0,4 miljardin euron verran.

Amerikan viennin taustalla oli pääasiassa Yhdysvaltoihin vienti, joka kasvoi vajaan 1,1 miljardin euron verran. Kasvun suuruudesta huolimatta viennin taso ei kuitenkaan yltänyt vuoden 2020 lopun poikkeuksellisen korkealla asteelle. Euroopan kohdalla Suomen vienti kasvoi niin Saksaan, Alankomaihin, Venäjälle kuin Britanniaanakin. Etenkin vienti Ruotsiin kasvoi, yhteensä vajaan 0,7 miljardin euron verran.

Yhteenlasketun tavara- ja palvelutuonnin kasvu oli vientiä keskittyneempää Eurooppaan. Jos Suomen tuonti kasvoi kokonaisuudessaan 4,1 miljardin euron verran, tästä kasvusta 77 prosenttia tuli Euroopasta peräisin olleesta tuonnista. Aasiassa oli viennistä poiketen suurempi merkitys tuonnin kasvun kohdalla. Tuonti Aasiasta kasvoi reilun 0,6 miljardin euron verran, mikä vastaa 16 prosenttia koko tuonnin kasvusta. Tuonti Amerikasta taas kasvoi vähemmissä määrin 0,3 miljardin euron verran.

Ulkomaankaupan tilastot

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto on osa [maksutasetta](#). Tilasto sisältää tavaroiden ja palveluiden erittelyt tarkemmalla tasolla. Maksutaseessa noudatettavat maksutasekäsikirjan (BPM6) ohjeet ja suositukset ovat yhdenmukaisia kansantalouden tilinpidon järjestelmän (EKT 2010) kanssa. Kansantalouden tilinpito julkaistaan [neljännes-](#) ja [vuositasolla](#). Rajat ylittävän tavarakaupan tiedot julkaisee [Tulli](#). Tullin julkaisema tavarakauppa toimii lähdeaineistona tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilastossa. Siihen tehdään laatuselosteessa kuvattuja määritelmistä johtuvia poistoja ja lisäyksiä maksutaseen mukaiseen tavarakauppaan pääsemiseksi.

Tullin tilastopalvelu, tilastot@tulli.fi, 029 552 335.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Maksutaseen mukainen vienti, milj. euroa.....	6
Liitetaulukko 2. Maksutaseen mukainen tuonti, milj. euroa.....	7
Liitetaulukko 3. Maksutaseen mukainen ulkomaankauppa alueittain, milj. euroa.....	8
Tietojen tarkentuminen.....	9
Laatuseloste: Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa	10

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Maksutaseen mukainen vienti, milj. euroa

	2020		2021		
	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes
1 Tavarat ja palvelut yhteensä	19 768	24 498	20 870	23 047	24 802
1.1 Maksutaseen mukainen tavarakauppa	14 138	16 755	15 295	16 855	18 096
1.1.1 Tullin mukainen tavarakauppa	13 781	16 206	15 067	16 353	17 243
1.1.2 Tehtaaton tuotanto, valmistuttaminen ja välityskauppa	356	549	229	502	853
1.2 Palvelut yhteensä	5 631	7 743	5 575	6 192	6 706
1.2.1 Tuotannolliset palvelut	389	513	395	397	356
1.2.2 Kuljetus	583	591	550	638	740
1.2.3 Matkailu	199	125	83	96	297
1.2.4 Rakentaminen	25	34	21	16	9
1.2.5 Rahoitus- ja vakuutuspalvelut	89	99	98	100	103
1.2.6 Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muualle luokittelemattomat	620	747	623	731	677
1.2.7 Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut	2 446	3 912	2 457	2 666	3 131
1.2.8 Muut liike-elämän palvelut	1 137	1 564	1 232	1 402	1 263
1.2.8.1 Tutkimus- ja kehityspalvelut	159	207	185	189	185
1.2.8.2 Asiantuntijoiden ja liikehallinnon konsulttipalvelut	292	461	380	405	350
1.2.8.3 Tekniset, kaupankäyntiin liittyvät ja muut liike-elämän palvelut	687	896	667	809	729
1.2.9 Muut palvelut	143	158	117	143	130

Liitetaulukko 2. Maksutaseen mukainen tuonti, milj. euroa

	2020		2021		
	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes
1 Tavarat ja palvelut yhteensä	20 513	21 685	21 633	23 022	24 619
1.1 Maksutaseen mukainen tavarakauppa	14 166	14 531	15 064	16 076	17 317
1.1.1 Tullin mukainen tavarakauppa	14 947	15 547	16 110	17 076	18 142
1.1.2 Valmistuttaminen	-274	-472	-465	-392	-182
1.1.3 CIF-FOB -muunnos	-891	-931	-961	-1 021	-1 078
1.1.4 Muut erot	384	388	381	413	434
1.2 Palvelut yhteensä	6 347	7 154	6 569	6 946	7 302
1.2.1 Tuotannolliset palvelut	443	573	478	500	537
1.2.2 Kuljetus	1 121	1 190	1 135	1 276	1 362
1.2.3 Matkailu	252	119	61	123	438
1.2.4 Rakentaminen	69	71	61	75	67
1.2.5 Rahoitus- ja vakuutuspalvelut	373	392	375	382	387
1.2.6 Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muualle luokittelemattomat	199	308	210	260	177
1.2.7 Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut	971	1 243	1 176	1 102	1 032
1.2.8 Muut liike-elämän palvelut	2 665	2 967	2 790	2 952	3 016
1.2.8.1 Tutkimus- ja kehityspalvelut	757	705	805	778	797
1.2.8.2 Asiantuntijoiden ja liikehallinnon konsulttipalvelut	625	828	756	795	811
1.2.8.3 Tekniset, kaupankäyntiin liittyvät ja muut liike-elämän palvelut	1 282	1 434	1 229	1 379	1 408
1.2.9 Muut palvelut	254	290	284	277	286

Liitetaulukko 3. Maksutaseen mukainen ulkomaankauppa alueittain, milj. euroa

		2020		2021		
		3. vuosineljännes	4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes
Tuonti	Yhteensä	20 513	21 685	21 633	23 022	24 619
	..Eurooppa	15 692	16 845	16 755	17 757	18 851
EU27 (2020)	12 411	13 450	13 077	14 515	14 638
Euroalue	7 913	8 397	8 191	9 281	9 151
Alankomaat	1 161	1 286	1 236	1 460	1 539
Saksa	2 567	2 695	2 655	2 981	2 899
Euroalueen ulkopuolinen EU27 (2020)	4 498	5 053	4 886	5 234	5 487
Ruotsi	2 601	2 940	2 867	3 092	3 383
EU:n ulkopuolinen Eurooppa	3 281	3 395	3 678	3 242	4 213
Britannia	890	930	806	790	830
Venäjä	1 467	1 439	1 903	1 466	2 065
	..Amerikka	1 318	1 451	1 413	1 563	1 588
Yhdysvallat (USA)	1 021	1 105	1 085	1 141	1 211
	..Afrikka	152	111	157	186	180
	..Aasia	3 245	3 157	3 200	3 406	3 892
Kiina	1 697	1 680	1 597	1 688	1 958
	..Muut ja tuntematon	107	122	108	110	107
	Vienti	Yhteensä	19 768	24 498	20 870	23 047
..Eurooppa		13 479	15 193	14 278	15 664	16 864
....EU27 (2020)		10 332	11 759	11 105	11 985	13 168
.....Euroalue		6 642	7 522	7 076	7 590	8 535
.....Alankomaat		1 114	1 188	1 222	1 302	1 493
.....Saksa		1 840	2 010	1 863	1 924	2 085
.....Euroalueen ulkopuolinen EU27 (2020)		3 690	4 237	4 030	4 395	4 634
.....Ruotsi		2 520	2 960	2 772	2 994	3 170
....EU:n ulkopuolinen Eurooppa		3 147	3 435	3 173	3 678	3 696
.....Britannia		884	1 057	878	1 041	1 178
.....Venäjä		891	1 039	946	1 145	1 099
..Amerikka		2 562	5 179	2 787	2 972	3 700
.....Yhdysvallat (USA)		1 805	4 342	2 010	2 021	2 859
..Afrikka		425	552	444	584	578
..Aasia		2 978	3 254	3 065	3 497	3 321
.....Kiina		935	1 208	1 104	1 238	1 140
..Muut ja tuntematon		324	320	297	330	338

Tietojen tarkentuminen

Maksutaseen mukaisten tavaroiden ja palveluiden tarkentuminen, milj. euroa

		1. julkistus	Edellinen julkistus (2021-09-17)	Uusin julkistus (2021-12-17)	Tarkentuminen
Tavaratuonti	2020Q3	13 965	14 166	14 166	202
	2020Q4	14 387	14 531	14 531	145
	2021Q1	14 911	15 032	15 064	153
	2021Q2	15 907	15 907	16 076	169
Tavaravienti	2020Q3	14 092	14 138	14 138	45
	2020Q4	16 660	16 755	16 755	95
	2021Q1	15 184	15 291	15 295	112
	2021Q2	16 673	16 673	16 855	182
Palvelutuonti	2020Q3	6 250	6 347	6 347	97
	2020Q4	6 994	7 154	7 154	159
	2021Q1	6 559	6 567	6 569	10
	2021Q2	6 889	6 889	6 946	57
Palveluvienti	2020Q3	5 584	5 631	5 631	47
	2020Q4	7 304	7 743	7 743	439
	2021Q1	5 552	5 585	5 575	23
	2021Q2	6 169	6 169	6 192	22

Laatuseloste: Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto kuvaa Tavaroiden ja palveluiden vientiä ja tuontia karkealla tuote- ja aluejaottelulla neljännesvuositasolla. Tilasto kuvaa ulkomaankaupan kokonaisuutta ja muodostaa linkin IMTS-manuaalin (International Merchandise Trade Statistics, Tulli) ja BPM-manuaalin (Balance of Payments Manual, maksutase) mukaisen tavarakaupan välille. Palvelukaupan osalta noudatetaan Yhdistyneiden kansakuntien julkaiseman kansainvälisen palvelukaupan tilastoja koskevan MSITS 2010 -käsikirjan (Manual on Statistics of international trade in services 2010) suosituksia.

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa sisältyy vaihtotaseeseen, joten tilasto muodostaa osan Suomen maksutasetta. Maksutasetilastointi perustuu Suomen lakisäätöihin velvoitteisiin tuottaa ja raportoida maksutasetilastoa Euroopan keskuspankille (EKP) (EKP:n suuntaviivat EKP/2011/23) ja Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle Eurostatille (Euroopan komission asetus N:o 555/2012) sekä Kansainväliselle valuuttarahastolle (IMF). Tilastotietoja käytetään myös kansantalouden tilinpidon ulkomaat -sektorin tietojen tuottamisessa.

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto on valtakunnallisesti kattava. Koska tiedot kysytään yritystasolla, tilastoa ei voi alueellistaa.

1.2 Keskeiset käsitteet ja luokitukset

Ulkomaankauppa on tapahtuma, jossa Suomessa sijaitseva ja ulkomailla sijaitseva taloudellinen toimija (esim. yritys) käyvät kauppaa. Tavaroiden ja palveluiden viennistä syntyy tuloa. Tavaroiden ja palveluiden tuonnista syntyy menoa. Tilasto kattaa kaikkien Suomen kansantalouteen kuuluvien toimijoiden väliset tavaroihin ja palveluihin liittyvät transaktiot ulkomaille sijoittuneen talousyksikön kanssa. Maksutaseessa tavara- tai palvelutransaktio perustuu taloudellisen omistajuuden muutokseen. Tilasto sisältää myös konsernien sisäisen tavara- ja palvelukaupan.

Tullin mukainen tavarakauppa mittaa Suomen rajat ylittävää tavarakauppaa. Se perustuu Euroopan yhteisön lainsäädäntöön, jossa on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon Yhdistyneiden kansakuntien tilastotoimiston kansainvälisen tavarakaupan tilastoja koskevat suositukset (IMTS-manuaali).

Maksutaseen mukainen tavarakauppa perustuu puolestaan omistajuuden vaihtumiseen. Maksutaseen mukaiset tavarakaupan tietojen pohjana käytetään Tullin mukaisen tavarakaupan tietoja, mutta siihen tehdään BPM6-manuaalin mukaisia käsitteellisiä muutoksia. Muutokset sisältävät tavaroiden kuljetukseen liittyvän CIF-FOB-vähennyksen, välityskaupan lisäyksen, valmistuttamiseen liittyvät lisäykset ja poistot sekä muut tavarakaupan lisäykset ja poistot, kuten alustoimitusten tuonnin, palautukset, salakuljetuksen ja yksityishenkilöiden käymän verkkokaupan.

Palveluiden erittelyt perustuvat MSITS 2010 -manuaalin EBOPS 2010 palveluluokitukseen.

Palvelut on luokiteltu seuraavasti ja joidenkin palveluerien nimet muuttuivat 22.9.2017 alkaen

- Tuotannolliset palvelut
- Vanha nimi: Muualla luokittelemattomat huolto- ja korjauspalvelut
Uusi nimi: Huolto- ja korjauspalvelut, muualla luokittelemattomat
- Kuljetus
- Matkailu
- Rakentaminen ja projektitoimitukset
- Vakuutus- ja eläkepalvelut
- Rahoituspalvelut
- Vanha nimi: Muualla luokittelemattomat rojalit ja lisenssimaksut
Uusi nimi: Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muualla luokittelemattomat
- Vanha nimi: Televiestintä-, tietotekniikka- ja tietopalvelut
Uusi nimi: Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut
- Muut liike-elämän palvelut

- Henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut
- Vanha nimi: Muualla luokittelemattomat julkishallinnon palvelut
Uusi nimi: Julkisyhteisöjen tuottamat tavarat ja tarjoamat palvelut, muualla luokittelemattomat

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa –tilaston laatimiseen käytetään suoraa tiedonkeruuta ja muista taloustilastoista johdettua tietoa. Tulli kerää tiedot Suomen rajan ylittävästä tavaroiden ulkomaankaupasta sekä julkaisee ulkomaankauppatilastot. Tilastokeskus kerää tai johtaa kansainvälisen palvelukaupan sekä ulkomailta ulkomaille tapahtuvan tavarakaupan tiedot.

2.1 Tavarat

Maksutaseen mukaisessa tilastoinnissa tavarantuonnin arvot muutetaan Tullin tilastoimista CIF-arvoisista maksutaseen FOB-arvoiksi, jolloin rahdin ja vakuutuksen osuus tavarantuonnista siirretään kuljetus- tai vakuutusmenoihin. Lisäksi tuontiin lisätään alustoimitukset, joihin kuuluvat muun muassa satamissa ja terminaaleissa hankitut tavarat ja polttoaineet. Maittain jaetuissa tavarakauppatiedoissa vienti on tilastoitu määräämään, tuonti EU-alueelta lähetysmaan ja tuonti EU:n ulkopuolelta alkuperämaan mukaan.

Tulli kerää rajat ylittävän tavarakaupan tilastoinnissa tarvittavat tiedot. Tiedot Suomen kaupankäynnistä EU:n ulkopuolisten maiden kanssa saadaan tullausjärjestelmästä. EU:n sisäisestä kaupasta tuojat ja viejät ilmoittavat kuukausittain Intrastat-järjestelmän mukaiset tilastotiedot Tullille.

Tavarat kattavat irtaimen omaisuuden, jonka omistus siirtyy yhdessä maassa olevalta yksiköltä toisessa maassa olevalle yksikölle. Rajat ylittävä kauppatavara kirjataan maksutaseessa markkina-arvoon (FOB) ja siitä poistetaan rajat ylittävät tavarat joissa ei tapahtu omistajuuden muutosta.

Välityskauppa, ulkomailta ulkomailta valmistutettavaksi ostetut tavarat ja ulkomaille myyty tavara, joka on valmistettu ulkomailta kerätään palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa, kuten myös alustoimitusten tuonti. Yksityishenkilöiden verkkokauppa ja salakuljetus johdetaan kansantalouden tilinpidossa.

2.2 Palvelut

Palvelut ovat sellaisen tuotannollisen toiminnan seurausta, joka muuttaa niitä kuluttavien yksiköiden olosuhteita tai edistää tuotteiden ja rahoitusvarojen vaihdantaa. Palvelut eivät yleensä ole erillisiä eriä, joihin voisi kohdistua omistusoikeuksia, ja yleensä palvelua ja palvelun tuottamista ei voi erottaa toisistaan.

2.2.1 Palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelu

Palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa tiedustellaan suomalaisten yritysten käymä palveluiden ulkomaankauppa. Tiedustelu kattaa tuotannolliset palvelut, muualla luokittelemattomat huolto- ja korjauspalvelut, kuljetuksen, rakentamisen ja projektitoimitukset, rahoituspalvelut (pl. FISIM), muualla luokittelemattomat henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut, muut liike-elämän palvelut sekä henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut.

Tiedustelun kehikko muodostetaan Tilastokeskuksen yritysrekisterin pohjalta. Tiedot kootaan neljännesvuosi- ja vuositiedonkeruulla suoraan yrityksiltä. Neljännesvuositiedusteluun valitaan noin 1 000 palveluiden ulkomaankaupan merkittäväntä yritystä, jotka edustavat tilastossa itseään. Vuositiedustelu kattaa noin 2 000 yritystä, jotka valitaan tiedusteluun satunnaisesti. Satunnaisotos on ositettu ulkomaalaisomisteisuuden, henkilöstömäärän ja toimialan perusteella. Otostiedot korotetaan kattamaan tiedustelun ulkopuolelle jäävät yritykset. Vastaamattomien itseään edustavien yritysten tiedot imputoidaan edellisen vuoden vastauksen tai henkilöstömäärän perusteella.

2.2.2 Matkailu

Matkailuerään tilastoidaan kaikki muut matkasta aiheutuvat menot kuin maiden väliset kuljetukset, jotka luetaan kuuluvaksi kuljetuserään. Matkailuerään kuuluviksi luetaan myös risteilyistä, kausi- ja rajatyöntekijöistä sekä ulkomaisesta opiskelusta ja sairauenhoidosta aiheutuneet menot. Menojen osalta tilasto perustuu suomalaisten matkailu -tilastoon ja tulojen osalta majoitustilastoon sekä menetelmälliseen arvioon.

2.2.3 Kuljetus

Kuljetuspalvelut kattavat meri-, ilma- ja muiden liikennemuotojen henkilö- ja rahtikuljetuksen sekä niitä palvelevan toiminnan, joka sisältää mm. alusten maksamat ahtaus-, satama-, väylä- ja luotsimenot. Lisäksi kuljetuspalvelut kattavat posti- ja kuriiripalvelut. Kuljetusrahtitulot ovat suomalaisten varustamojen, lentotai kuljetusyhtiöiden ulkomaisten tavaroiden kuljetuksista ansaitsemia tuloja. Vastaavat menot ovat ulkomaisille kuljettajille maksettuja kuljetusmenoja.

Huomattava kuljetustuloerä on ulkomaisilta matkailijoilta saatu kuljetustulo, joka jakautuu merikuljetustuloon ja lentokuljetustuloon. Vastaavat menot ovat suomalaisten ulkomaisille kuljetusyrityksille maksamia menoja.

Kuljetuspalveluiden tulot kerätään palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa. Meri- ja lentoliikenteen rahtikuljetusmenot perustuvat Tullin mukaiseen tavarakauppaan tehtävään CIF-FOB -muunnokseen. Tieliikenteen rahtikuljetusmenot sekä posti- ja kuriiripalveluiden menot perustuvat palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedusteluun. Muut kuljetusmenot johdetaan kansantalouden tilinpidossa.

2.2.4 Muut palvelut

Tiedot ulkomaisista vakuutustuloista ja -menoista saadaan Finanssivalvonnan toteuttamasta vuosikyselystä. Kyselyssä ovat mukana kaikki Suomessa vakuutuksia myyvät yritykset. Tavaravakuutusta koskevat tiedot perustuvat pääosin Tullin määrävuosittain toteuttaman tavarakaupan rahti- ja vakuutuskyselyn tuloksiin. Lisäksi suomalaisilta yrityksiltä tiedustellaan palvelukyselyn yhteydessä niiden ulkomailta hankkimia vakuutuspalveluja.

Muualla luokittelemattomien julkishallinnonpalveluiden tiedot johdetaan kansantalouden tilinpidossa, kuten myös rahoituspalveluihin kuuluva FISIM, yksityishenkilöiden käymä sähköinen verkkokauppa sekä harmaa talous.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Maksutasetilastojen laadun ylläpitämiseksi ja parantamiseksi on kiinnitetty suurta huomiota käytännön kyselykehikkojen määrittelyyn ja rekisterien tarkkuuteen. Tietojen oikeellisuutta ja tarkkuutta tarkastellaan säännöllisesti. Suomen tilastot ovat herkkiä juuri kehikko- ja mittausvirheiden suhteen, koska Suomessa on kansantalouden kokoon verrattuna erittäin suuria kansainvälisiä yrityksiä.

Vuosikyselyihin perustuvat tiedot arvioidaan tilastovuoden neljännesvuositilastoihin. Siten tietojen saanti täydentyy ajan mittaan, mikä saattaa johtaa huomattaviin korjauksiin tilastoissa. Tulli korjaa kuukausittaisia ulkomaankauppätietoja vähitellen tilastovuotta seuraavan vuoden kevääseen saakka.

Palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tärkeimmät virhelähteet liittyvät vastauskatoon sekä yli- ja alipeittoon. Kyselytutkimuksen peitolla tarkoitetaan tutkimuskehikon oikeellisuutta suhteessa siihen yritysjoukkoon, joka kyselyllä halutaan tavoittaa. Tämän tiedustelun kohdalla lähinnä alipeitto on mahdollinen virhelähde, koska kaikkien vientiä ja tuontia harjoittavien yritysten määrittäminen on haastavaa.

Palveluiden määritelmät sekä tiedonantajien mahdollisuudet toimittaa niiden mukaista relevanttia tietoa ovat yksi oleellinen virhelähde. Palveluerien määritelmien suhteen tapahtuu väärinkäsityksiä, jolloin tiedustelun vastaukset jäävät puutteellisiksi tai kirjautuvat osin väärin eriin. Lisäksi tiedonantajien on joissakin tapauksissa hankala kerätä oikeat tiedot yrityksen tietojärjestelmistä, jolloin tieto on arvioitu yrityksessä.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Neljännesvuosittaiset tiedot julkaistaan samaan aikaan Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema -tilaston kanssa eli noin 11 viikon viiveellä kunkin neljänneksen päättymisestä. Vuositiedot valmistuvat tilastovuotta seuraavan vuoden syksyyn mennessä, kun kaikki perustiedot on saatu. EKP:n ja Eurostatin korjausrytmin mukaan suurimmat korjaukset tehdään aina maaliskuun ja syyskuun lopussa. Tuolloin korjataan kaikki edellisen vuoden neljännesvuositiedot, jotta ne saadaan yhteneviksi korjattavien vuositasen lukujen kanssa.

Myös päättynyttä vuotta edeltävän vuoden tietoja korjataan. Luvut tulevat lopullisiksi yli kahden vuoden kuluttua tilastovuoden päättymisestä.

5. Tietojen saatavuus ja selkeys

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppatilaston tiedot sekä kuvaus ja muut metatiedot julkaistaan Tilastokeskuksen internetsivuilla: <http://stat.fi/til/tpulk>.

Lisätietoja tilastosta antavat Yhteystiedot -sivulla mainitut henkilöt. <http://www.stat.fi/til/tpulk/yht.html>

6. Tietojen vertailukelpoisuus

Tilastoa laaditaan kansainvälisten tilastostandardien ja IMF:n maksutasekäsikirjan (6. painos vuodelta 2009) mukaisesti, mikä takaa tilaston vertailukelpoisuuden. Lisäksi käytetään Yhdistyneiden kansakuntien julkaiseman kansainvälisen palvelukaupan tilastoja koskevan käsikirjan (Manual on Statistics of international trade in services 2010) suosituksia, jotka ovat linjassa maksutasekäsikirjan kanssa. Uuden tilaston julkaisu alkoi kesällä 2016.

7. Selkeys ja yhtenäisyys

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto on osaksi johdettu muista tilastoista. Tullin julkaisemien ulkomaankauppa- ja Tilastokeskuksen julkaiseman tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilaston välillä on eroja. Tulli julkaisee rajat ylittävän tavarakaupan, kun taas tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilastossa ulkomaankauppa perustuu omistajuuden vaihdokseen. Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa kattaa kaikki sektorit ja palvelut.

Lisätietoja

Kasper Lavikainen 029 551 3674
Vastaava osastopäällikkö:
Katri Kaaja 029 551 3488

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa 2018, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute